

Археолошка сензација крај Глине

Локалитет Турска коса уцртан је великим словима на археолошку карту свијета, јер су ондје пронађени гробови и накит из 5. стољећа пр. н. е.

Иако је прошло више од тридесет година откако је у Глини одржана јавна презентација о археолошким налазиштима на Банији, недавно предавање о истој теми привукло је позорност тек малобројних грађана; глински пододбор СКД-а Просвјета позвао је карловачког археолога Лазу Чучковића да говори о истраживањима у околици Глине и новим знанственим спознајама везанима уз њих, но мало је, нажалост, било оних који су жељели дознати више о богатој прошлости свога краја и животу оних чије гене и данас носе у себи.

— Најважнији је локалитет, којим се већ пет година интензивно бавимо, у селу Бојна, на мјесту каменолома из којег се и данас експлоатира камен, што је увелике уништило дио налазишта. Ту је и дио с цијелим низом заштићених археолошких остатака које управо интензивно истражује Рестаураторски завод Хрватске: ријеч је о налазишту из енеолитика, дакле отприје шест тисућа година, па све до средњовјековног доба. Резултати истраживања бит ће у цијелости објављени у монографији која излази средином следеће године. Према свему судећи, бит ће то својеврсна сензација, ријеч је о заиста богатом налазишту — каже за Новости Чучковић.

Чини се да су у Министарству културе спознали вриједност и занимљивост локалитета, па је новац за истраживање у цијелости осигуран, што се не може рећи и за друга, врло бројна археолошка налазишта у овом крају. Налазиште на Турској коси, десетак километара од Глине, уцртано је прије пет година великим словима на археолошку карту свијета, јер су ондје у једном од 13 откривених гробова пронађени посмртни остаци жене уз коју су положени накит и метално оглавление из 5. стољећа пр. н. е. Резултати анализе, проведена у свјетски познатом Археолошком институту у Маинзу, надмашили су сва очекивања.

Према Чучковићу, који Турску косу континуирано истражује дуље од 30 година, то су први физички остаци Колапјана, етничке скупине која је живјела уз ријеку Купу. О њихову се постојању у овим крајевима досад само нагађало, а једини опипљиви докази били су записи Римљана који су касније насељавали

исто подручје. Но, с открићем гробова постало је посве извјесно да су Колапјани доиста овдје живјели.

— Експертизом у Археолошком институту Римско-германског средишњег музеја у Маинзу потврђено је да је у гробу сахрањена жена с јединственим, досад невиђеним оглавлением. Откриће двају плетених рогова с металним украсима окићенима јантарним и стакленим перлама права су сензација у свијету археологије, јер такво украшавање никад досад није било пронађено. Покојница уз коју је био накит живјела је на преласку из брончаног у жељезно доба, када су талионице жељеза и радионице оружја биле итекако важне стратешке дјелатности. Захваљујући жељезном оружју, ратови су се с лакоћом добивали, а уз помоћ оруђа од тог метала земља се и брже и боље обрађивала. Зато су у добро скривеним насељима 'металци' талили жељезну рудачу, а управо такво насеље била је и Турска коса. Оближњи термални извори засигурно су придонијели настанку и развоју великог насеља Колапјана, за које претпостављам да је било у самом средишту данашњег Топускога, на Николину брду. Продором римских легија, пола стољећа прије Христа, Колапјани нестају с лица земље, а с њима и њихова култура. Ипак, проналазилима њихове трагове — тумачи Чучковић. Све то, а и пуно више, могли су дознати сви који су посјетили предавање у организацији СКД-а Просвјета. Невелик интерес ипак није поколебао организаторе да и даље настоје упознати овдашње становништво с археолошким драгуљима пронађенима у глинској околици.

— Циљ нам је упознати грађане Глине с њиховом повијешћу и актуалним археолошким истраживањима. Ово је било прво предавање о тој теми, а планирамо организирати још низ сусрета археолога и грађана, који ће, надамо се, бити занимљиви и школама, односно школцима и њиховим учитељима. Врло важним дијелом предавања сматрамо и то што на њима сви присутни могу поставити питања археологу те изнијети своја искуства и спознаје, чиме се итекако може придонијети откривању нових налазишта и локалитета — закључио је Никола Миљевић, предсједник Просвјетина глинског одбора.

■ Владимир Јуришић